

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek az EU erdészeti cselekvési tervéről”

COM(2006) 302 final

(2006/C 324/14)

2006. július 19-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

Az EGSZB elnöksége 2006. július 4-én megbízta a „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén főelőadót jelölt ki Hans-Joachim Wilms személyében, továbbá egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) rámutat arra, hogy egy uniós erdészeti cselekvési tervet a gazdasági, az ökológiai és a szociális szempontok azonos súlyát (fenntartható módon) biztosítva kell összeállítani. Ugyanez érvényes a kulcsfeladatok gyakorlati végrehajtására.

1.2 A fő célkitűzések meghatározását illetően az EGSZB amellet foglalt állást, hogy ezek számát az „erdő mint munkahely támogatása” hozzáadásával 4-ről 5-re kell emelni. Ez magában foglalná az erdőben foglalkoztatottak szakmai készségeinek biztosítását és bővítését, valamint a vidéki térségek erősítését és fenntartását.

1.3 Az EGSZB javasolja, hogy az erdő mint munkahely vizsgálatakor vegyék figyelembe „az erdőben foglalkoztatottak szakmai készségeinek biztosítása és bővítése” témakört. Ez ésszerű javaslat, hiszen az erdőbirtokosok mellett végső soron az erdészeti üzemek, a minisztériumok és a tagállamok közigazgatásának dolgozói azok, akiknek a cselekvési tervet a vidéki területeken a gyakorlatban végre kell hajtaniuk.

1.4 Az EGSZB a vidéki térségek erősítését és fenntartását fontos feltételnek tartja ahhoz, hogy az EU erdészeti cselekvési tervét a tagállamokban, a helyszínen sikeresen végre lehessen hajtani. A „Vidéki térségek” című fejezettel a cselekvési terv aktívan gondoskodik arról, hogy ezeknek az európai területeknek legyen jövőjük, és ne a fejlődésben lemaradt ökológiai és szociális senki földjeként tengődjenek.

1.5 Az EGSZB fontosnak tartja, hogy az EU erdészeti cselekvési terve abszolút megbízható projekt, és ne csupán a szándékok kinyilvánítása legyen. A megbízhatóságban rejlik az uniós erdészeti cselekvési terv elfogadottságának és hitelességének kulcsa.

2. Bevezetés

2.1 Az EU erdészeti cselekvési tervének elkészítésekor az Európai Bizottság és a tagállamok megfogalmazták az erdészeti

közös jövőképét, valamint azt, hogy az erdők és az erdőgazdálkodás mivel járulnak hozzá a modern társadalomhoz:

2.2 Erdők a társadalomért: hosszú távú, többcélú erdőgazdálkodás, amely megfelel a mai és a jövőbeli társadalmi elvárásoknak, és biztosítja az erdőhöz kapcsolódó területeken a megélhetést.

2.3 A többcélú erdőgazdálkodás gazdasági, ökológiai és kulturális előnyöket kínál. Megújuló, környezetbarát nyersanyagokat nyújt, és fontos szerepet játszik az európai gazdasági fejlődésben, foglalkoztatásban és jólétben, főként a vidéki területeken. Az erdők hozzájárulnak az életminőséghez, mivel kellemes lakókörnyezetet, szabadidős és kikapcsolódási lehetőségeket nyújtanak, s ugyanakkor környezetvédelmi és ökológiai értéket képviselnek. Az erdőkben rejlő szellemi és kulturális örökséget meg kell őrizni.

2.4 A cselekvési terv a fentiekkel összhangban az alábbi négy célt követi:

- a hosszú távú versenyképesség javítása;
- a környezet minőségének javítása és védelme;
- az életminőség javítása;
- az együttműködés és a kommunikáció elősegítése.

2.5 Az ötéves cselekvési terv (2007–2011) egy sor olyan kulcsintézkedést tartalmaz, amelyeket az Európai Bizottság a tagállamokkal együttesen meg szeretne valósítani. Olyan, további lépések is szerepelnek benne, amelyeket a tagállamok saját speciális feltételeiknek és prioritásaiknak megfelelően, a meglévő közösségi eszközökből történő támogatással hajthatnak végre; ehhez nemzeti szintű eszközökre is szükség lehet.

2.6 Az EU erdészeti cselekvési tervének gyakorlati végrehajtásából kiindulva átlátható keretet kell rögzíteni az erdőkkel kapcsolatos közösségi és tagállami szintű lépésekhez és döntésekhez.

2.7 A cselekvési tervnek a tájékoztatást és további, célirányos, a közösségi intézkedések és a tagállamok erdészeti politikája közötti erdészeti politikai tevékenységek kidolgozását kell szolgálnia.

2.8 Az EU erdészeti cselekvési tervének fő célkitűzése a gazdaságos, környezetkímélő és a szociális szempontokra (tartósan) tekintettel lévő erdőgazdálkodásnak, valamint az erdők többfunkciós szerepének fenntartása, támogatása és kibővítése.

2.9 Alapvetően nemzeti szinten összehasonlítható erdészeti programokat kell az erdészeti vonatkozású nemzetközi kötelezettségek és szabályok kötelező érvényű keretként rögzíteni. Az erdészeti politikában növekszik a globális és több ágazatot átfogó témák jelentősége (ilyen például a fa energiaforrásként való használata), ami nagyobb következetességet, több információt és jobb koordinációt követel meg.

2.10 Tekintve, hogy az EU-ban az ökológiai, szociális, gazdasági és kulturális adottságok, illetve az erdők tulajdonviszonyai igen változatosak, az EGSZB úgy véli, hogy a cselekvési tervnek számolnia kell azzal, hogy az erdőgazdálkodás és a tulajdonviszonyok különféle típusaihoz specifikus, regionális megközelítésekre és intézkedésekre van szükség. Kiemeli, hogy milyen fontos szerepet játszanak az erdőbirtokosok, az erdőgazdálkodásban foglalkoztatottak és a vidéki térség az EU-ban lévő erdők tartamos művelésében.

2.11 Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság az EU erdészeti cselekvési tervében az alábbi öt fő célkitűzést vegye figyelembe:

- a versenyképesség hosszú távú javítása,
- a környezet javítása és megóvása,
- az életminőség javítása a tartamos erdőgazdálkodás révén,
- az együttműködés és a kommunikáció erősítése,
- az erdő mint munkahely támogatása.

3. Teendők

3.1 „A versenyképesség hosszú távú javítása”

3.1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy ezen a téren különösen az erdők fahozamon kívüli potenciális hasznát – például a jó minőségű ivóvíz biztosítását vagy a szén-dioxid-megkötés és az emissziókereskedelem közötti kapcsolatot – kell e célkitűzés keretében tekintetbe venni.

3.1.2 A 2. kulcstevékenységhez („a kutatás és a technológiafejlesztés ösztönzése az erdészeti ágazat versenyképességének növelése érdekében”):

3.1.2.1 Az ösztönzés mellett az erdészeti ágazat versenyképességének erősítésére az európai kutatási központok kutatási és technológiai eredményeinek általános cseréjét, illetve az ezekre vonatkozó tudástranszfert is fel kell használni.

3.1.2.2 Az erdőgazdálkodás általános versenyképességének javítására a cselekvési terv keretében az egyes tagállamokkal együttműködve tudományos alapon tisztázni kell, hogy a tagállamokban hány fő megfelelő képzettségű munkaerőre van szükség ahhoz, hogy a nemzeti törvények és rendeletek alapján tartamos és gazdaságilag életképes erdőgazdálkodást lehessen folytatni.

3.1.3 A 3. kulcstevékenységhez („a nem faalapú erdei termékek és szolgáltatások értékére és forgalmazására vonatkozó tapasztalatok megosztása és elemzése”):

3.1.3.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az erdőbirtokosoknak nem kell támogatások formájában kompenzációt nyújtani az aktuálisan nem értékesített erdei áruk és szolgáltatások után. A szolgáltatásokért az egyes felhasználóknak és haszonélvezőknek közvetlenül kell fizetniük az erdőbirtokos számára.

3.1.3.2 Az EGSZB azt tanácsolja, hogy az Európai Bizottság javasolja az Állandó Erdészeti Bizottság számára, hogy hozzon létre ad hoc munkacsoportot, amely feltárja és dokumentálja, hogy az erdőkhöz kapcsolódó termékek és szolgáltatások további marketinglehetőségeit illetően milyen tevékenységek és tapasztalatok léteznek az egyes tagállamokban. Egy ilyenfajta dokumentációcseréből valamennyi erdőbirtokos és tagállam profitál majd.

3.1.4 A 4. kulcstevékenységhez („az erdei biomassza felhasználásának támogatása az energiatermelésben”):

3.1.4.1 Az erdei hulladék fa energiafávé váló feldolgozásakor ki kell zárni, hogy a felhasználás a talaj elszegényedéséhez és a fajgazdagság csökkenéséhez vezessen.

3.1.4.2 A vegyileg kezelt fahulladék energia-nyersanyagként való felhasználásánál biztosítani kell, hogy az égetéskor ne kerüljenek veszélyes szennyezőanyagok a levegőbe vagy a talajba.

3.1.4.3 Az EGSZB úgy véli, hogy tudományosan megalapozott kutatási eredmények alapján kell meghozni az európai döntéseket arról, hogy ki (mely tagállam), hogyan és hol használjon fel megfelelő fenntarthatósággal energiafát. Csak az úgynevezett fejlődő országokban a fakereslet 50 %-a – egyéb energiahordozókkal történő kiváltás hiányában – tüzelőanyagként (energia-nyersanyagként), megfelelő értékteremtés nélkül elvész. Ezt ki kell zárni – az EU tagállamaiban nem történhet így. Európában mérlegelni kell és meg kell valósítani az ökológiai, gazdasági és szociális szempontból stratégiaileg legkedvezőbb, tartósan jó hatásfokú fa alapú energia-előállítás.

3.1.4.4 Mielőtt az erdészetben bármilyen génmanipulált magot vagy növényi anyagot felhasználnának, biztosítani kell, hogy az ökológiailag elfogadható legyen.

3.1.5 Az 5. kulcstevékenységhez („az erdőtulajdonosok közötti együttműködés erősítése és az erdészeti oktatás és szakképzés javítása”):

3.1.5.1 Az együttműködés kiépítésére nemcsak az erdőbirtokosokkal kell törekedni, hanem az erdőgazdaságban foglalkoztatott munkavállalókkal is. Ebben az erdőbirtokosok és az ipar közötti összekötő kapocsként kiemelt szerepet kap az „erdész” és a vidéki térség középvezetői szintje; mely szerepet az adott struktúráknak megfelelően fenn kell tartani és támogatni kell. A faállomány megfelelő hasznosítása és az erdőgazdálkodás a képzett helyi vezetés meglétéén áll vagy bukik.

3.1.5.2 Emiatt az EGSZB amellet érvel, hogy a tagállamoknak támogatniuk kell az erdőbirtokosok, az erdészeti vezetők, az erdei munkások és az erdőgazdasági szolgáltató vállalatok szakmai képzését és továbbképzését. Tanácsadó szolgáltatások létrehozásával nem csupán az erdőbirtokosokat és szövetségeiket, hanem a munkavállalók szakmai szövetségeit is támogatniuk kell. Ez a támogatás egy olyan, fenntartható (szociális) fejlődés eleme, amely főleg a vidéket segíti.

3.1.5.3 Az erdőgazdálkodás versenyképességének és gazdasági életképességének javítására a tagállamok prioritásaik keretében emellett

- támogathatják a szakmai szövetségek kiépítését;
- lehetőséget adhatnak az erdészeti szakmai szövetségeknek az erdészeti politikai döntések meghozatalában való részvétellel;
- az erdőgazdálkodás egyes munkaköreit az EU erdészeti cselekvési terve alapján támogathatják;
- támogathatják az erdőgazdálkodás elismert rendszerek keretében történő önkéntes tanúsítását.

3.2 „A környezet javítása és megóvása”

3.2.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az erdészet és a természetvédelem területén az ökológiai fenntarthatóság biztosítása, támogatása és fejlesztése alapvető az Európai Bizottság által javasolt fenti cél eléréséhez.

3.2.2 Az EGSZB úgy látja, hogy erdőgazdaságok elismert tanúsítási rendszerek keretében történő önkéntes tanúsítása nagyban hozzájárul a fenntarthatóság biztosításához, támogatásához és fejlesztéséhez.

3.2.3 A 8. kulcstevékenységhez („európai erdészeti megfigyelőrendszer kiépítése”):

3.2.3.1 Az EGSZB üdvözli az európai erdészeti megfigyelőrendszer létrehozását. Az illetékes nemzetközi szervezeteket, amelyeknek ebben részvétel kell biztosítani, konkrétan fel kell sorolni, hogy kizárható legyen, hogy fontos szereplők s így a tudásuk is hiányozzon.

3.2.3.2 Egy európai erdészeti adatbázisközpontnak az összegyűjtött és tudományos szempontból kiértékelt adatokat az adatvédelem irányelveinek megfelelően be kellene mutatnia a nagyközönségnek és szükség esetén rendelkezésre kellene bocsátania.

3.2.4 A 9. kulcstevékenységhez („az európai erdők védelmének erősítése”):

3.2.4.1 Az egyes tagállamok évente készített és közzétett erdőállapot-jelentései az erdők állapotára vonatkozó aktuális információk fontos alapját képezik. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az egyes jelentések elkészítését az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és a Life+ eszköz révén támogatni kell.

3.2.4.2 Az erdőtüzek megelőzésére a tűzre fogékonyabb monokultúrákat sűrűbben kellene elegyes állományokká alakítani, és ezt támogatni kellene.

3.3 Az Európai Bizottság által javasolt cselekvési terv harmadik célkitűzésére („Hozzájárulás az életminőség javításához”) az EGSZB az alábbi új megfogalmazást javasolja: **„Az életminőség javítása a tartamos erdőgazdálkodás révén”**

3.3.1 Az Európai Bizottság közleményében megjegyzi, hogy a tagállamok ösztönözhetnek olyan beruházásokat, amelyek növelik az erdők rekreációs értékét. Az EGSZB úgy véli, hogy az EMVA-nak a vidéki térségek fenntartására és megerősítésére is támogatást kellene nyújtania, hiszen e térségekben az erdők igen fontos szerepet játszanak.

3.3.2 A 10. kulcstevékenységhez („a környezetvédelmi oktatás és tájékoztatás javítása”):

3.3.2.1 A képzési és tájékoztatási intézkedések támogatása ne korlátozódjon a környezetvédelem területére: a szociális terület szintén támogatni kell. Az egyes területek között vannak kapcsolódási pontok, például a tanárok szociális kompetenciája vagy a kulturális vetület magas szintű szociális képzettséget és tájékozottságot igényel.

3.3.3 A 12. kulcstevékenységhez („a városi és a városkörnyéki erdőkben rejlő lehetőségek kiaknázása”):

3.3.3.1 A városokban és vonzáskörzetükben az erdőterület és a fakészlet valamennyi tagállamban kimutathatóan csökken. A nagyobb emissziós károk mellett az erdőket különösen a kivágás fenyegeti. Helyettesítő területek természeti szempontból hasonló területen ritkán találhatók. A jelenség oka a lakó- és ipari területek iránti átlagon felüli kereslet és az infrastruktúra állandó továbbépülése. Az út-, vasútépítések és reptérbővítések ebben kiemelkedő szerepet játszanak.

3.4 „Az együttműködés és a kommunikáció erősítése”

3.4.1 A 13. kulcstevékenységhez („az Erdészeti Állandó Bizottság szerepének erősítése”):

3.4.1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a cselekvési terv megvalósításának időtartama alatt együttes üléseket kell szervezni, amelyeken az európai fenntartható erdőgazdálkodás szövetségei és szereplői találkoznak és megfelelően képviselik saját területeiket. Ugyanez érvényes az ad hoc munkacsoportok létrehozására. Ezzel a lépéssel biztosítható, hogy a cselekvési tervet az erdőgazdálkodási ágazat számos szereplője magáénak érezze és támogassa.

3.4.2 A 16. kulcstevékenységhez („az európai uniós fellépés erősítése az erdőkkel kapcsolatos nemzetközi folyamatokban”):

3.4.2.1 Az erdőterület világméretű csökkenésének visszafogását szolgáló intézkedés volna egy európai őserdőtörvény megalkotása, amely többek közt rögzíti, hogy milyen jogi feltételek mellett lehet trópusokról és őserdőből származó fát az EU-ba behozni, ott feldolgozni és felhasználni. Az Európai Bizottságnak meg kellene vizsgálnia egy megfelelő jogalkotási kezdeményezést, és 2012-ig el kellene érnie egy európai őserdővédelmi törvény elfogadását. Az EGSZB hangsúlyozni szeretné, hogy az EU-ban az erdészeti jogszabályok végrehajtását, irányítását és a kereskedelmet (FLEGT) érintő, jelenleg zajló folyamat a világméretű erdőirtás és az őserdők állapotromlása

elleni harc eszköze lehet. A FLEGT-jogalkotásnak olyan rendszerként kell működnie, amely megakadályozza, hogy illegálisan kitermelt faanyag kerüljön az EU piacaira és feldolgozóiparába.

3.4.3 A 18. kulcstevékenységhez („az információcsere és a kommunikáció javítása”):

3.4.3.1 A tagállamok nagy közfigyelmet keltő rendezvényeibe az erdőgazdálkodás valamennyi érdekeltjét multiplikátorként be kell vonni és pénzügyileg támogatni kell.

3.5 Az EGSZB véleménye szerint ahhoz, hogy az EU-ban tartamos erdőgazdálkodást lehessen garantálni, biztosítani kell az erdőben dolgozók szakmai képzettségét. A vidéki területek erősítése és fenntartása is döntő szerepet játszik ezzel kapcsolatban. Az EGSZB kéri ezért az Európai Bizottságot, hogy vegye figyelembe a következő új célkitűzést: **„az erdő mint munkahely támogatása”**.

3.5.1 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az erdő csak akkor tudja összes funkcióját és közjóléti szerepét teljes mértékben betölteni, ha kezelésére elegendő személyzetet (erdei munkásokot, gépkezelőket, erdészeti igazgatási dolgozókat és erdészeti vezetőket) foglalkoztatnak, akiknek szakmai alapképzettséggel kell rendelkezniük, és rendszeres továbbképzéseken kell részt venniük. Ez természetesen a munkákban részt vevő erdőbirtokosokra is érvényes. A képesítéseket a szakma gazdasági, ökológiai és társadalmi követelményeihez kell igazítani. Ez különösen a természetvédelem biztosítására érvényes az erdőben.

3.5.2 E cél elérése érdekében az EGSZB az alábbi kulcstevékenységeket javasolja:

- 19. kulcstevékenység: a képzés és továbbképzés támogatása;
- 20. kulcstevékenység: a tartamos erdőgazdálkodás és a szakmai képzés/képesítés összefüggésének vizsgálata az erdőgazdasági szektorban;
- 21. kulcstevékenység: vidéki térségek.

3.5.3 A 19. kulcstevékenységhez: a képzés és továbbképzés támogatása

3.5.3.1 Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak jobban kell támogatniuk az erdészet, faipar és természetvédelem terén a képzést és továbbképzést, a kutatást, a fejlesztést és a technológiaátadást.

3.5.3.2 Az EGSZB egyetért azzal, hogy az Európai Bizottságnak támogatnia kell azokat az elismert erdőgazdálkodási tanúsítási rendszereket, amelyek a foglalkoztatás biztosítása és bővítése érdekében az erdőgazdaságok fenntartható személyzeti tervezését és fejlesztését jelző mutatókat alkalmaznak.

3.5.4 A 20. kulcstevékenységhez: a tartamos erdőgazdálkodás és a szakmai képzés/képesítés összefüggésének vizsgálata az erdőgazdasági szektorban

3.5.4.1 Az Európai Bizottságnak tudományos vizsgálatokat kellene támogatnia annak megállapítására, hogy milyen összefüggés áll fenn a tartamos erdőgazdálkodás, illetve az erdőbirtokosok és az erdőgazdálkodásban foglalkoztatottak szakmai képzése/képesítése között (a szükséglet tisztázása).

3.5.4.2 Az EGSZB azt javasolja az Európai Bizottságnak, készítsen tanulmányt arról, hogy milyenfajta munkakörökre van szükség ahhoz, hogy biztosítható legyen az erdészeti ágazat hosszú távú versenyképessége.

3.5.5 A 21. célkitűzéshez: vidéki térségek

3.5.5.1 A tagállamok erdei túlnyomórészt strukturális nehézségekkel küzdő vidéki területeken találhatók. E területeken az erdészeti szektor gondoskodik az infrastruktúra fenntartásáról, valamint az erdőbirtokosok és a vidéki lakosság foglalkoztatásáról és jövedelméről. Gazdaságilag jól működő erdőgazdálkodás nélkül ezek az ökológiailag és turisztikailag is értékes területek nem tudnának lépést tartani az adott ország általános fejlődésével, aminek várhatóan a népesség elvándorlása és városokba áramlása, illetve elöregedése, parlagon maradt erdőterületek és az infrastruktúra pusztulása lenne a következménye. A vidéki struktúrák szétesésének pedig egyenes következménye, hogy

növekvő globális szükséglet mellett egyre nehezebb lesz a fa mint nyersanyag felhasználása.

3.5.5.2 Az Európai Bizottságnak elő kellene segítenie és támogatnia kellene annak vizsgálatát és kutatását, hogy milyen jelentősége van az erdőgazdálkodásnak a vidéki térségek szempontjából.

3.5.5.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a tagállamokat fel kellene szólítani arra, hogy garantálják és javítsák a vidéki térségek munkaerő-piaci helyzetét. Az elhúzódó szerkezetváltásból eredő szociális méltánytalanságokat el kell kerülni. Ha így alakulna a helyzet, azt összehangolt programokkal kell enyhíteni. Vonzóbbá kell tenni a vidéki területeket a lakosság – főleg a fiatalok – számára.

3.5.5.4 Az EGSZB sürgeti, hogy az Európai Bizottság az EMVA révén pénzügyileg támogassa a vidéki térségek fejlődését. A pénzügyi támogatást kérelem benyújtását követően közvetlenül az erdőbirtokosnak/erdőgazdaságnak, illetve erdőgazdasági üzemi szervezeteknek kell nyújtani.

4. Értékelés

4.1 Az Európai Bizottságnak biztosítania kell, hogy az erdőgazdálkodással és parafával foglalkozó tanácsadó csoportban az európai erdőgazdálkodás valamennyi érdekeltje képviseltetve legyen.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS